

POSICIONAMENT CIUTADÀ (XL)

CAP A UNA SOCIETAT DUAL?

La llarga crisi que estam patint a Europa, a Espanya i a Balears en particular no és únicament econòmica o financera, doncs afecta de manera greu la política i la societat en el seu conjunt.

A més, l'estratègia que se segueix per combatre-la no sembla la més adient, vistos els resultats, i les mesures adoptades, que tenen com a objectiu únic i quasi sagrat reduir el dèficit i la despesa pública, lluny d'afavorir la reactivació econòmica, estan provocant més recessió i l'increment del nombre d'aturats.

Per tant, una immensa majoria de la ciutadania se veu afectada d'una manera o d'altra per aquesta greu situació i la pregunta fonamental ja no és quan sortirem de la crisi sinó com ho farem, quina serà la societat resultant. Són conjunturals les reformes i retallades que s'estan aplicant? O, ben al contrari, suposaran un canvi de model caracteritzat per la dualitat i la descohesió?

Amb aquest número de Quaderns Gadeso hem volgut polsar l'opinió ciutadana envers aquestes i altres qüestions: quines són les principals preocupacions? Generen confiança les institucions? Quin poder real tenen? Se recuperaran els nivells de benestar anteriors a la crisi? Han augmentat les desigualtats socials? Què poden esperar les noves generacions?

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: gener 2013

Un bon indicador per polsar l'opinió ciutadana en un determinat moment és conèixer les preocupacions de la població. A la taula número 1 fem una comparació entre els principals problemes percebuts a Espanya (Baròmetre del CIS) i a Balears (Baròmetres Gadeso). El primer que crida l'atenció és la intensitat dels cinc principals problemes percebuts per la ciutadania de les illes (en especial dels tres primers), a diferència del conjunt d'Espanya, on els dos principals problemes, atur i situació econòmica, destaquen de manera molt rellevant sobre la resta.

A Espanya es situa en primer lloc l'atur, mentre que a Balears, sense deixar de banda aquest problema, s'insisteix en la **inestabilitat laboral** (precarietat i temporalitat). Tant al conjunt del país com a la nostra comunitat, els **problemes econòmics** es situen en segon lloc, i es fa referència de manera específica a la situació de les economies familiars. Com es pot comprovar, a Balears aquesta inquietud és superior que a la resta de l'estat.

Com a tercer problema, i amb més intensitat segons passa el temps, hi trobam a la **classe política**, en teoria encarregada d'adoptar les mesures per sortir de la crisi però vista, per una banda, com a ineficient i, per una altra, allunyada dels vertaders problemes dels ciutadans i ciutadanes que els han triat per representar-los.

A nivell espanyol en quart i cinquè lloc se situen la **corrupció i el frau**, lligats a la multitud de casos apareguts en els darrers anys, i la **sanitat**, que escala posicions a causa de les retallades i dels intents de privatització de certs governs autonòmics.

Per part seva, a Balears escala fins el quart lloc l'**educació**, percebuda com l'únic camí per aconseguir un lloc de feina i, alhora, molt mal valorada (veure QG 218). També la **sanitat** ocupa un lloc rellevant entre les preocupacions ciutadanes, doncs se percep que les retallades i mesures que s'hi estan aplicant repercutiran de manera negativa en la qualitat i accés a aquest servei públic bàsic.

PRINCIPALS PROBLEMES D'ESPANYA I DE BALEARS

	<u>ESPANYA</u>	<u>BALEARS</u>
1) Atur	(77,1%)	Atur/Inest. laboral (65,1%)
2) Prob. econòmics	(39,5%)	Prob. econòmics (60,3%)
3) Partits/Classe política	(29,8%)	Partits/Classe política (46,9%)
4) Corrupció/Frau	(17,2%)	Educació (19,4%)
5) Sanitat	(12,9%)	Sanitat (14,4%)

TAULA N°1

Respostes múltiples.

Font: Baròmetre CIS. Desembre 2012 / Baròmetres Gadeso. Gener 2013

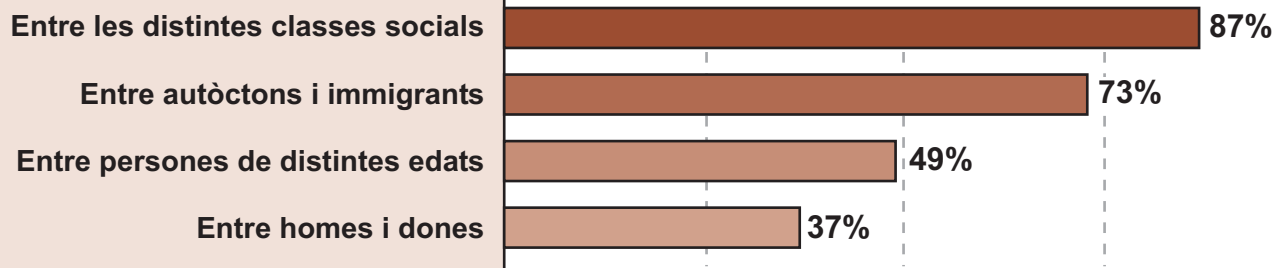
DESIGUALTATS CREIXENTS

Vistes les estratègies econòmiques (reducció de sous, increment d'imposts...) i polítiques (atac a l'estat del benestar, eliminació de drets bàsics...) i, sobretot, vists els seus contraproductes resultats, moltes són les veus que s'han alçat exigint un canvi de rumb: situar les persones per davant dels objectius de dèficit per tal d'evitar les creixents desigualtats que s'estan detectant a la nostra societat; abandonar les tisesores indiscriminades per aturar la progressiva precarització de les classes mitjanes; i ser capaços de reconèixer els errors de plantejament i escoltar altres alternatives per, sobretot, poder oferir un futur digne a les noves generacions.

TAULA 2

LA CRISI I LES DESIGUALTATS SOCIALS

% de persones que creuen que hi ha molta desigualtat...



Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2013

La taula 2 mostra xifres molt preocupants. La pràctica totalitat de la població illenca creu que existeixen moltes desigualtats entre les distintes **classes socials**, percentatge que ha anat creixent en els darrers anys. També han crescut, encara que en menor mesura, el nombre dels que creuen que hi ha moltes desigualtats entre **els autòctons i els immigrants**, entre **persones de distintes edats** i entre **homes i dones**.

Queda palés doncs que l'actual crisi ens està conduint a una **precarització de les classes mitjanes**, col·lectiu fonamental en qualsevol societat moderna i democràtica. S'observa un preocupant **desplaçament cap a una relativa pauperització de la societat**. Persones que fins fa uns anys no tenien cap tipus de problema econòmic i no patien per la seva feina, s'han quedat a l'atur i, el que és encara

més greu, amb esperances minvants de tornar a trobar un treball. Per altra banda, la immensa majoria de ciutadans que encara conserven el lloc de feina han vist reduït el seu **poder adquisitiu** (reduccions salarials, més impostos...) També s'han de tenir en compte les persones que no s'han vist afectades directament per la crisi però que baixen la seva despesa per una absoluta **manca de confiança en el futur**.

En una societat com la nostra, reduir el poder adquisitiu de la població, especialment de les **classes mitjanes**, juga en contra de la recuperació econòmica, doncs si el consum intern baixa, l'atur augmenta i disminueix la recaptació pública (imposts, IRPF, autònoms...), el que provoca més despesa pública en prestacions, entrant en un cercle de difícil sortida.

GENERACIONS SENSE FUTUR

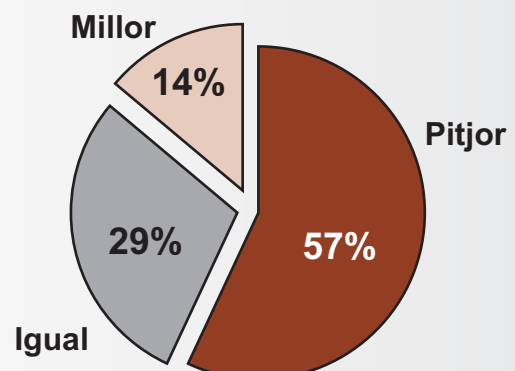
Una de les preguntes més importants que ens hauríem de fer és quins efectes tendran sobre les **noves generacions** les polítiques i mesures adoptades pels nostres governants.

Com se pot veure a la gràfica adjunta, quasi sis de cada deu ciutadans de les illes creuen que els nostres fills i néts viuran pitjor que ara, doncs la medecina aplicada per curar la crisi té greus **efectes secundaris**: aprimament de la classe mitjana, pèrdua de drets bàsics, passar de la protecció social pública a la beneficiència i caritat privades...

Això provoca que el **futur per als més joves** sigui cada cop més negre i que, paradoxalment, les generacions millor formades de la història seran també les més precàries.

Amb tot, també n'hi ha d'**optimistes**: un 29% creu que les properes generacions viuran igual com se viu ara i un 14% opina que fins i tot millor.

En referència a com vivim ara, creieu que les properes generacions viuran...



TAULA 3 - Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2013

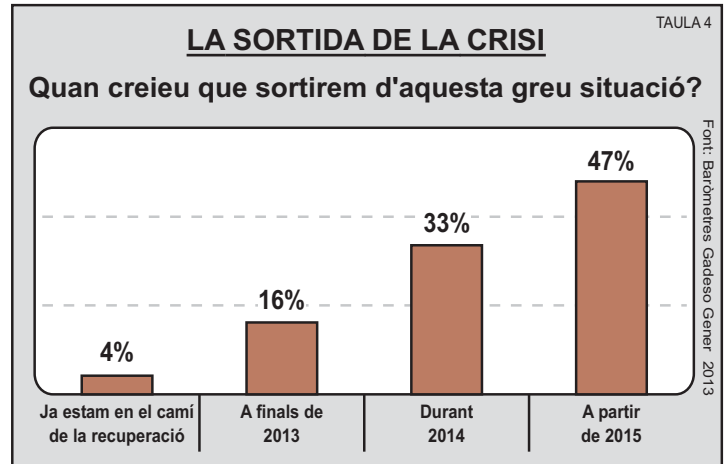
SORTIR DE LA CRISI: QUAN I COM?

Reduir dèficit i deute per després créixer o créixer per després reduir dèficit i deute. Aquestes són, bàsicament, les dues opcions que se poden adoptar per fer front a una crisi de tan enorme magnitud com l'actual. El govern espanyol, el balear, la troika europea, han optat per la primera i, ara per ara, els resultats no se semblen gens als esperats. L'augment de l'atur i l'agreuiment de la recessió provoquen situacions dramàtiques per a milers i milers de famílies, moltes d'elles còmodament instal·lades en la classe mitjana fa uns anys. "Paciència", "única alternativa possible" i "estam tots en el mateix vaixell" són els arguments més repetits per justificar l'actual política econòmica. Com ho veuen els ciutadans de les illes?

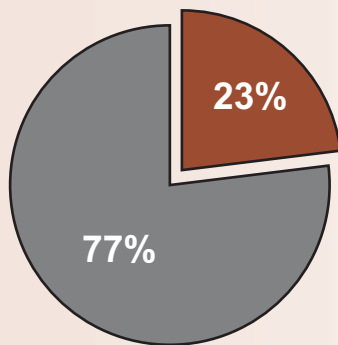
La taula adjunta deixa palès el pesimisme de la ciutadania il·lenca envers la sortida de la crisi. Així, únicament un 4% comparteix la **visió positiva** del Govern de les Illes Balears, que afirma que prest veurem símptomes clars de recuperació. Mentrestant, un 16% creu que la situació **millorarà a finals d'any** i un 33% aposta pel **2014**.

No obstant, i com se pot veure, una majoria **no creu que la situació millori abans de 2015**, amb totes les conseqüències negatives que això pot tenir sobre l'estructura social i laboral de la nostra comunitat.

Val a dir que les **continues revisions a la baixa** de les previsions econòmiques dels diversos organismes i institucions i l'habitual manca de concordància entre ells tampoc no ajuden a millorar la visió de la ciutadania.



Un cop acabada la crisi, quin creieu que serà el resultat?



- La majoria tornarà a gaudir de nivells adients de benestar
- De seguir així, se crearà una societat descohesionada i dual

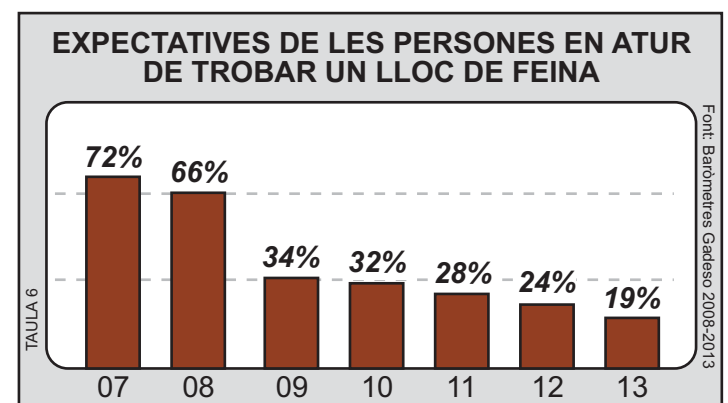
Com ja hem comentat al llarg de la revista, la pregunta més important ja no és **quan** sortirem de la crisi (que ho és) sinó **de quina manera** ho farem, quin serà el resultat de les estratègies seguides si finalment s'assoleixen els objectius de dèficit i deute marcats pels governants.

La rodona adjunta no deixa molt d'espai a l'optimisme, dons un 77% de la població creu que, de seguir amb les polítiques actuals, estam condemnats a viure en una **societat dual i descohesionada**, on els rics seran més rics, els pobres més pobres i la classe mitjana un grup residual.

Per contra, al voltant d'un 20% dels ciutadans se mostra optimista i opina que, un cop superada la crisi, la majoria tornarà a gaudir dels **nivells de benestar** perduts.

Un bon indicador de la greu situació que estam patint i, sobretot, de la manca de confiança en el futur són les expectatives que les persones en situació d'atur.

Els resultats no poden ser més clars: a 2007 i 2008, quan els efectes de la crisi no havien pegat encara el cop fort, una gran majoria d'aturats confiava en **reincorporar-se al mercat de treball** de manera quasi immediata. És a dir, se percebia la situació d'atur com a conjuntural o com un període de transició entre un contracte i un altre. A partir de 2009 aquesta situació canvia radicalment fins que, el 2013, únicament un **19% de persones aturades confia en aconseguir un lloc de feina** en un temps relativament curt i abandonar les temudes llistes de l'atur.

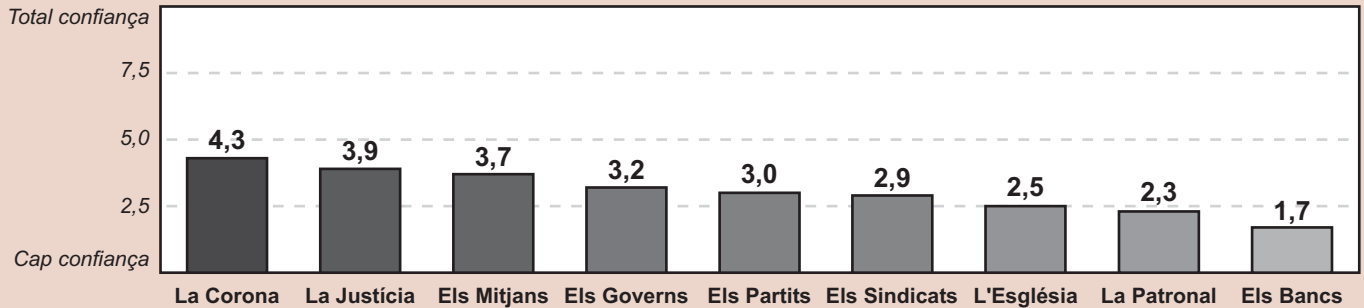


GREU MANCA DE CONFIANÇA

Sempre, i més en una situació de crisi com l'actual, la confiança de la ciutadania en les distintes institucions, especialment en les responsables de definir estratègies i adoptar mesures, és bàsica. Una societat que no confia en les seves institucions denota greus problemes de fons. Si enllaçam això amb la tercera posició que ocupa la classe política en el rànquing de preocupacions ciutadanes, el futur se presenta ben negre.

TAULA 7

LES INSTITUCIONS: GENEREN CONFIANÇA?



Font: Baròmetres Gadeso Gener 2013

Com se pot veure a la taula número 7, cap de les principals institucions de la nostra societat assoleix els mínims desitjables de **confiança ciutadana**. Una greu situació que, com hem dit abans, no pot portar més que resultats negatius.

La **corona**, tradicionalment respectada, ha experimentat una forta baixada en la confiança que desperta entre la població degut a casos com el de Botsuana o la imputació judicial a Iñaki Urdangarín. Després se situen la **justícia**, per una banda aplaudida per la seva lluita contra la corrupció però criticada per la seva lentitud i per una certa parcialitat, i els **mitjans de comunicació**.

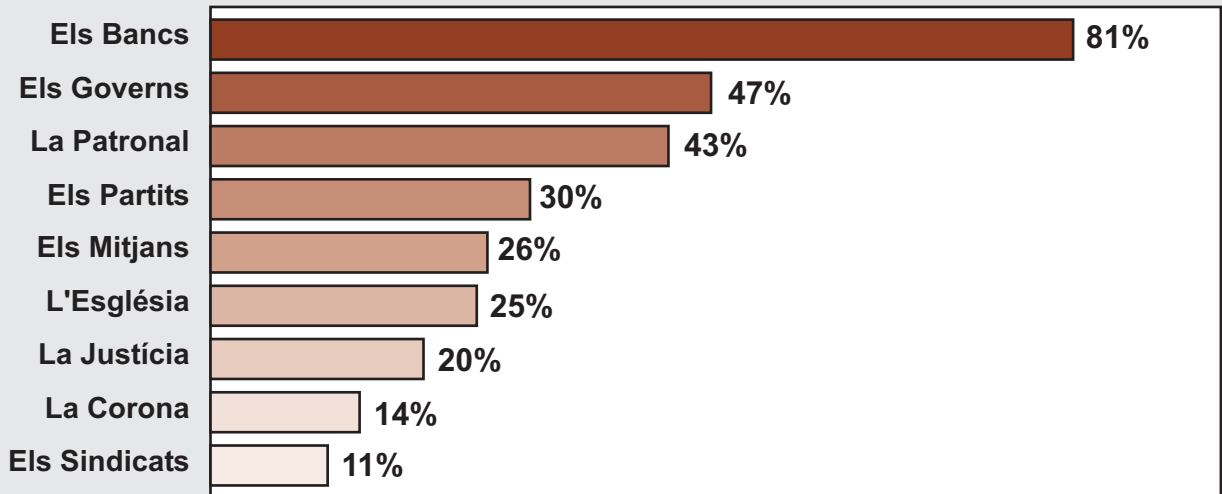
Veient l'escassa confiança que tenen els illencs en els **governants** i en els **partits**, la pregunta que sorgeix és: si els que han estat designats per sortir de la crisi únicament ataquen al gruix de la ciutadania (classes mitjanes), com volen generar confiança?

Molt greu també és que únicament un 47% dels ciutadans considerin que els distints **governos** (central, autonòmic) tenen molt de poder dins la societat, allunyats de les **entitats financeres**, vertaders comandants segons la immensa majoria de la població. La **patronal** ocupa el tercer lloc en aquesta jerarquia, seguida dels **partits** i dels **mitjans de comunicació**. Els **sindicats** se situen a la cua del poder.

TAULA 8

QUIN PODER TENEN LES DISTINTES INSTITUCIONS?

% de persones que creuen que tenen molt de poder dins la nostra societat



Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2013